Програма малих грантів ГЕФ

ДОВІДКА ЩОДО ТЕХНІЧНОГО РОЗ'ЯСНЕННЯ

Біорізноманіття

Портфель ПМГ в сфері біорізноманіття – історична довідка

З початку своєї діяльності у 1992 р. ПМГ фінансувала практичні, життєві, демонстраційні проекти у відповідних цільових сферах ГЕФ. В своїй більшості проекти ПМГ в цільовій сфері біорізноманіття (що складає близько 7500 з часу пілотної фази) фінансували ініціативи широких мас, які впроваджувалися організаціями громадянського суспільства (ОГС), котрі просувають збереження та раціональне використання біорізноманіття в цільових екосистемах (включаючи системи агробіорізноманіття та агроекологічні системи), а також проекти, що допомагають усунути визначені загрози біорізноманіттю.

Як мінімум, від проектів в сфері біорізноманіття ПМГ, очікується, що вони будуть розміщені на географічних територіях, котрі містять важливе біорізноманіття і/або спрямовані на зниження загроз біорізноманіттю, які визначені за допомогою базового аналізу. При підготовці проектної пропозиції, що стосується сфери біорізноманіття слід звернути увагу на наступне :

- Цільові екосистема, ландшафт, природне середовище або місцеві види розглядаються в проекті як такі, що під загрозою, чи такі, що знаходяться в зоні ризику?
- Чи є цільова територія або ландшафт «гарячою точкою» (території під загрозою, на яких виключні концентрації видів, котрі є унікальними для території)?
- Чи цільова територія або ландшафт багаті на біологічні види? Чи суттєву частину всіх видів складають місцеві види на цій території чи ландшафті?
- Чи є на цільовій території чи ландшафті природні середовища важливі для міграційних видів?

- Чи є цільова територія або ландшафт пріоритетною територією Національної стратегії та плану дій в сфері збереження біорізноманіття?

- Чи визнана цільова територія (або території) згідно міжнародних договорів, законів, угод або конвенцій, таких як, серед інших, Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які під загрозою зникнення (CITES, http://www.cites.org), Список видів, котрі під загрозою зникнення, Міжнародного союзу охорони природи та природних ресурсів (http://www.redlist.org), Конвенція про водно-болотні угіддя (Рамсарська конвенція, http://www.ramsar.org), Конвенція про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини (http://whc.unesco.org/index.htm)?

- Чи включає цільова інтервенція діяльність зі збереження на місцях з акцентом на агро-біорізноманітті, місцевих культурах, місцевих сортах, традиційних сортах сільськогосподарських культур, біорізноманітті ґрунтів, диких різновидах і/або родичах одомашнених видів (згідно КБР, всі форми біорізноманіття можуть розглядатися, як важливі, від мікроорганізмів до визнаних передових видів)?

- Чи являють собою цільові території гарний приклад аборигенної та місцевої заповідної території (АМЗТ), таких як природний заповідник (ПЗ), морські райони під місцевим управлінням або «зона спокою» громади, як сховище біорізноманіття?

Загальною ціллю ГЕФ в цільовій сфері біорізноманіття під час циклу ГЕФ-5 є *«збереження та раціональне використання біорізноманіття та підтримка відповідної якості товарів і послуг екосистем»*. Для того, що б досягти цієї цілі, ПМГ зробить свій внесок у досягнення **Стратегічного пріоритету БР 1**, щоб (а) *покращити сталість систем територій під охороною*; і **Стратегічного пріоритету БР 2**, щоб (б) *впроваджувати збереження та раціональне використання біорізноманіття в ландшафти/морські ландшафти і сектори виробництва.*

Стратегічний пріоритет БР 1.

<u>Перелік критеріїв відповідності проекту:</u>

- ✓ Демонстрація підходів, що базуються на інтересах громади до збереження природних середовищ і екосистем в/та навколо територій під охороною, інформацію про які надано в офіційних друкованих джерелах;
- ✓ Створення та спільне управління громадами територіями під захистом, котрі містять важливі пули диких родичів зернових культур і порід тварин;
- ✓ Відповідне визнання та підтримка захисту аборигенних і місцевих заповідних територій (АМЗТ);
- ✓ Стратегічні інтервенції задля відновлення території, що деградували, в громадах та навколо них, наприклад, відновлення кормових видів/рослинного покриву, котрі є критично важливими для економік;
- ✓ Пропаганда альтернативних видів життєдіяльності громадам, які проживають в буферних зонах всесвітньо визнаних територій біорізноманіття;
- ✓ Розробка планів комплексного управління для громад та місцевостей в прибережній, та річкових зонах;
- ✓ Відновлення популяцій ендемічних видів за допомогою альтернатив життєдіяльності, котрі орієнтовані на громаду;
- ✓ Розробка методів раціонального використання для збереження біорізноманіття, запобігання деградації земель та контролю за деградацією земель;
- ✓ Полегшити тиск на заповідні території, котрі оберігають прибережне, морське та прісноводне біорізноманіття за допомогою стратегій життєдіяльності, котрі орієнтовані на громаду;
- ✓ Просування раціональних практик використання землі на гірських схилах для того, щоб захистити всесвітньо важливі середовища існування;
- ✓ Комплексний менеджмент болотистої місцевості та середовищ існування оазисного типу, котрий захищає сухопутне та прісноводне біорізноманіття за допомогою практик збереження ґрунтів і води, таких як ґрунтозахисне землеробство;
- ✓ Зменшення загроз біорізноманіттю в та навколо ландшафтів під захистом від неконтрольованого туризму;
- ✓ Розвиток екологічно збалансованих схем екотуризму з участю і управлінням на місцевому рівні;

Стратегічний пріоритет БР 2

Перелік критеріїв відповідності проекту:

Проекти ПМГ просуватимуть позитивні ефекти та пом'якшуватимуть негативні ефекти сільськогосподарських практик щодо біорізноманіття в агроекосистемах та інших екосистемах; збереження та раціональне використання генетичних ресурсів реальної та потенційної цінності з точки зору їжі та сільського господарства; і чесне та рівноправне розповсюдження вигод, які виникають з використання генетичних ресурсів біологічного різноманіття, важливого для сільського господарства.

- ✓ Зусилля щодо розбудови спроможності, котрі просувають збереження та застосування традиційних та місцевих знань і практик, важливих для збереження та раціонального використання біорізноманіття/агрорізноманіття.
- ✓ Раціональне управління та використання біорізноманіття, важливого для сільського господарства, включаючи рослини, тварин, комах та мікроорганізми, а також диких родичів одомашнених рослин і тварин і їх пули генів. [1]
- ✓ Розбудова спроможності аборигенних і місцевих громад, щоб зберегти та підтримати традиційні знання (ТЗ), інновації та практики, важливі для збереження та раціонального використання агробіологічного різноманіття.
- ✓ Просування дружнього до біорізноманіття використання землі та ресурсів, щоб забезпечити надання екологічних послуг[2], що включає невирішені задачі щодо захисту біорізноманіття, сумісних систем агролісового господарства, а також екологічне відновлення деградованих пасовищ та сільськогосподарських земель.
- ✓ Збереження агробіорізноманіття рослин і тварин на місці за допомогою банків насіння громад і громадських реєстрів біорізноманіття.
- ✓ Вдосконалена ефективність традиційних фермерських систем для збереження місцевих сортів зернових[3].

---

[2] ***Екологічні послуги***, котрі надаються добре функціонуючими екосистемами включають: кількість, якість і очищення повітря і води; детоксикація відходів; регулювання клімату через пом'якшення посух і потопів; родючість ґрунтів і кругообіг поживних речовин; запилення та поширення насіння; а також боротьба з шкідниками.

[3] ***Місцеві сорти***, які також називають фермерські різновиди, є адаптованими на місцевому рівні сорти видів, які вирощувалися за допомогою традиційних методів направленого відбору. Місцеві сорти є розвинутими фермерами різновидами зернових культур, адаптованих до місцевих умов навколишнього середовища і до способів використання (такими, як особливі рецепти, зберігання вдома) і культурних практик громади.

- ✓ Збереження забутих зернових і кормових культур, а також асоційованих комах і членистоногих для раціонального агроекологічного розвитку.
- ✓ Реєстри лісового біорізноманіття в традиційних/місцевих знаннях і використанні цих ресурсів через дослідження на основі участі, які ініційовані громадами.
- ✓ Створення схем участі для управління природними ресурсами місцевими та аборигенними громадами, включаючи техніки для збереження диких родичів одомашнених рослин і тварин для раціонального використання біорізноманіття.
- ✓ Просування раціонального виробництва та використання не деревинних лісових матеріалів.
- ✓ Відновлення гірських схилів, як засобів просування місцевого агробіорізноманіття, через включення традиційних/давніх підходів терасування та раціонального водокористування.
- ✓ Комплексне регулювання стоку з мікро-водозбору, що включає збереження біорізноманіття, стійкість клімату і утримання вуглецю (поглиначів вуглецю) через збереження фермерського господарства малими фермерами.[4]

Онлайн ресурси:

Агроекологія надає корисний словник агроекологічних термінів: http://www.agroecology.org/glossary/index.htm

Платформа для досліджень в сфері агробіорізноманіття (PAR) має на меті розширити практики раціонального менеджменту і використання агробіорізноманіття шляхом вдосконалення знань усіх її різних аспектів. www.agrobiodiversityplatform.org

Каталог продукції, яка базується на біорізноманітності, характерної для раціонального використання, маркетингу та сертифікації біорізноманіття з портфелю ПМГ в Латинській Америці та Карибських островів – був відтворений на світовому рівні, як частина онлайн

---

[4] ***Грунтозахисне землеробство*** допомагає знизити рівні атмосферного вуглецю та збільшення концентрації вуглецю в ґрунті та органіці через:

- Мінімальну обробку землі, що зберігає органіку, стабілізує структуру ґрунту і зменшує ерозію, а одночасно підвищує рівні органічного вуглецю в ґрунті.
- Повернення органіки в ґрунт, яка підвищує його родючість, розширює його здатність утримувати воду та стимулює ріст рослин.
- Використання існуючих незібраних сільгоспкультур в якості перегною, а відходів тварин в якості добрив, що знижує виробничі витрати на добрива.
- Відновлення деградованих земель, котре підвищує біологічне різноманіття та розширює екологічні процеси та життєздатність екосистем.

платформи. Див.:
http://sgp.undp.org/img/file/Biodiversity%20Products%20From%20Latin%20America%20and%20the%20Caribbean(1).pdf

Міжнародний центр досліджень в сфері розвитку: http://www.idrc.ca/